

Malobuněčný karcinom plic, současná léčba a perspektivy

Miloš Pešek

Klinika pneumologie a ftizeologie, FN a LF UK v Plzni

Malobuněčné karcinomy plic patří mezi nádorová onemocnění, u kterých se v průběhu předchozích desetiletí podařilo zlepšit výsledky léčby jen minimálně. V posledních letech dochází i zde ke zlepšení časných i dlouhodobých výsledků léčby u nemocných s extenzivními stadii onemocnění. Pozitivní výsledky přinesly klinické studie, které využily kombinace standardní chemoterapie etoposid a platinový derivát s durvalumabem, atezolizumabem a pembrolizumabem. Výsledky studií zaměřených na epigenetické změny v nádorové tkáni a na vyšetřování genových expresních profilů, které zmiňujeme, dávají naději na možnou personalizaci systémové léčby.

Klíčová slova: malobuněčný karcinom plic, chemoterapie, imuno-onkologická léčba, durvalumab, atezolizumab, pembrolizumab, epigenetika.

Small cell lung cancer, current treatment and perspectives

Small cell lung cancers are among cancer diseases in which treatment outcomes have improved very little during the previous decades. In recent years, however, there has been some improvement in early as well as long-term treatment outcomes in patients with extensive-stage disease. Clinical trials using the combination of standard chemotherapy of etoposide and a platinum derivative with durvalumab, atezolizumab, and pembrolizumab have yielded positive results. The results of trials mentioned here which focused on epigenetic changes in tumour tissue and on investigating gene expression profiles hold promise in terms of possible personalization of systemic therapy.

Key words: small cell lung cancer, chemotherapy, immune-oncological therapy, durvalumab, atezolizumab, pembrolizumab, epigenetics.

Úvod

Karcinomy plic jsou podle údajů z roku 2020 nejčastějšími nádory u mužů ve světě, ročně onemocní cca 1,4 milionu mužů celosvětově a třetím nejčastějším nádorem u žen – ročně 770 000 žen ve světě. Jsou současně nejčastější příčinou úmrtí na zhoubné nádory u mužů a druhou nejčastější příčinou úmrtí na zhoubné nádory u žen. Malobuněčný karcinom plic představuje asi 14 % všech typů plicních karcinomů, celosvětově bylo za rok diagnostikováno 250 000 nových onemocnění tohoto typu a 200 000 úmrtí na tento typ nádoru (1). Jeho epidemiologické ukazatele reflektují vývoj prevalence pravidelných kuřáků v různých oblastech, s poklesem prevalence dlouhodobých kuřáků jde ruku v ruce

i pokles výskytu SCLC (malobuněčný karcinom plic). Nejvyšší incidence byla zaregistrována v Izmiru v Turecku – 12,4/100 000 obyvatel, značně vysoká incidence je popsána i u maorských žen – 14,5/100 000 (1). SCLC představuje vyšší riziko u nemocných s nižším socioekonomickým statusem, častěji se vyskytuje u dlouhodobých kuřáků cigaret bez filtru.

Jde převážně o nádor kuřáků, v době zjištění diagnózy má aktivní kuřáckou anamnézu 72 % nemocných, až 97,5 % nemocných s tímto nádorem jsou současní či bývalí kuřáci. K dalším rizikovým faktorům patří pasivní kuřáctví, expozice radonu, azbestu, ozařování plic, znečištěné ovzduší a osobní nebo rodinná anamnéza plicního nádoru (Obr. 1), (2).

Malobuněčný karcinom plic může rovněž vzniknout histologickou transformací EGFR řízeného nemalobuněčného karcinomu plic, obvykle adenokarcinomu.

Převážně je diagnostikován v pokročilých stadiích. I když patří mezi nádory převážně chemosenzitivní, mívá tendence i po dosažení léčebné odpovědi v krátkém časovém intervalu recidivovat. Výsledky léčby tohoto typu plicního karcinomu se v průběhu dvou desetiletí zlepšily jen mírně. Dvouleté přežití bylo v letech 2001–2002 36 %, v letech 2015–2016 46 %, u extenzivních stadií onemocnění činilo 7–8 % a střední doba přežití od diagnózy činila 7 měsíců. Zlepšení mediánu přežití je v současnosti udáváno o 2–4,5 měsíce (2).

prof. MUDr. Miloš Pešek, CSc.
Klinika pneumologie a ftizeologie FN a LF UK v Plzni
pesek@fnplzen.cz

Cit. zkr: Onkologie. 2023;17(3):175-179

Článek přijat redakcí: 16. 4. 2023

Článek přijat k publikaci: 15. 5. 2023